

slikanje prirode. Jezika pa pisatelj nima v oblasti. Čudno dirne, ako čitamo dandanes stavke: „Tedad se je videl Tone nenadoma nasproti svojemu stricu iz Repnjega“ (str. 8) i. dr. Kljub temu pa smo prepričani, da bo povest kolikor toliko ugajala ljudstvu, ker je ganljiva. Vendar bi bilo napačno sklepati iz tega uspeha, da je povest tudi kaj posebnega. A. E.

Slovenske Večernice, 59. zvezek. Izdala „Družba sv. Mohorja“ v Celovcu 1907. — Bogata je vsebina letošnjih večernic. Menjavajo se pripovedni spisi, pesmi in poučni spisi. — I. M. Dovič v posesti „Kovač in njegov sin“ riše ljudsko žitje in bitje, razposajeno veselje in globoko žalost s pestrimi barvami. Živahna dikcija in pristno naroden ton karakterizirata povest. Pozna se, da je pisatelj selski župnik, ki zre v globino narodove duše. Z jeklenimi besedami začrta posamezne prizore; v vsakem stavku polje živa kri, vsaka misel stoji kakor pribita. Tipi, ki jih je ustvaril, so strogo naturalistični, kakor bi jih slikal po modelih. Kovač Čmok, zlasti v prizoru na str. 17. spominja Jurčičevega desetega brata, le da je v Čmoku več satanizma. Mojstrski je prizor, ko vozijo Čmoka — „kralja iz Rožnega loga“ — po vasi (str. 55.). Tehnika pa je žalibog pogrešena. Naznaniti bi moral pisatelj kmalu v začetku konflikt, motivirati bi moral skrbneje posamezne dogodke, n. pr. umor Čmoka i. dr. Tudi ni umljivo, zakaj je pisatelj po častitljivem zgledu okorelih pripovednikov poslal Janka k očetom kapucinom, Reziko pa k uršulinkam. — Ivo Trošt hoče v sliki „Do vrha“ bičati preveliki pohlep po imetju. Namen je hvalevreden, slika sama pa brez umetniškega zanosa. — Juraj Pangrac v povesti „Dajte mu nazaj, kar je njegovega!“ riše pretresljivo usodo vaškega norca. Prizori se vrste logično in vzbujajo sočutje. Tudi okvir, v katerega je pisatelj „vtaknil“ svojo povest, je srečno izbran. Pisatelju pa se vidi, da pač govori „jezik intelligence“, a žive ljudske govorice ne pozna. — Kompoljski je priobčil dva lepo in skrbno sestavljena poučna spisa: „Stariši, vadite otroke ubogljivosti!“ in „Dokončni šolski in učni red za obče ljudske in meščanske šole“; poleg njiju tudi smešno dogodbo „Kako je Jaka kupoval kože“. — Letošnje večernice prinašajo tudi nekaj živahnih pesmi Neubauerja, Bekša in Meška. Neubauerjeva pesem „Ob trgatvi“ (v ciklu „Iz potujčenega Srema“) priča, da jo je zložil — pesnik.

Z. Ž.

Koledar „Družbe sv. Mohorja“ za leto 1908.

V prvem sestavku „Snažnost pol življenja“, priporoča Minka Govekarjeva gospodinjam ono čednost, ki nam ž njo domače življenje store prikupljivo in prijetno. O važnem socialnem vprašanju razpravlja Franc Milčinski v večjem članku „Zanemarjena in izprijena mladina, skrb zanjo in sirotinski sveti“, Koledar bo zanesel zanimanje za to vprašanje tudi med širje sloje, kar bo stvari le v korist. Dr. Fran Ilešič piše v spomin Jakobu Gomilšaku, pesniku znane pesmi „Slovenec sem“. Žal, da ta življenjepis, ki se konča z novo mašo, ne poda Gomilšakovega značaja, kakršen je bil. Gomilšak je bil zlasti zadnje dni navdušen pristaš katoliške socialne misli; to bi se moralo omeniti med njegovimi izreki. Nekoliko več strani je odmenjenih spominu „goriškega slavca“, ki nam njegovo prerano minulo življenje in čutenje toplo opisuje Anton Medved. V kratkem podaja bravcem razkroj njegovega pesniškega duha. Prav je, da družba izda

Gregorčičeve poezije v posebni zbirki za ljudstvo, s pesnikovim življenjepisom in s primernim uvodom; saj je ravno Gregorčičev pesniški genij najbolj soroden mehko čuteči narodovi duši. Duhovito je zamišljena Finžgarjeva povest Mohorske knjige, ki bo imela gotovo največ bravcev, ker v prijetni, izvirni obliki podaja pristno sliko kmetskega življenja v zagorskem kotu, kjer je ravno po Mohorski knjigi socialni napredek storil prvi korak. V spisu, kako se je Trebušnik vozil v Trst, ki je spisan jako sveže in zanimivo, hoče Janko Mlakar opisati novo bohinjsko železnico; ker pa suho pripovedovanje domišljiji ne nudi prijetne opore, ki bi se nanjo rada naslonila, zato potuje Mlakar v družbi naivnega Trebušnika in preprostega Gropa ter poredne Ivanke, ki sedaj Gropa, sedaj Trebušnika prav pošteno potegne. Ivankina gibčnost in spretnost ve na vsa Trebušnikova vprašanja najti primeren odgovor, ki pa Trebušnik ni z vsakim zado-



FOT. P. METOD SCHNEDITZ
NA ZAMRZNJENEM OSOJSKEM JEZERU

voljen, pač pa sopotniki in bravci, ki se pri tem veselo zabavajo, tako da obojim vožnja hitro poteka, in da ima pisatelj-potopisec komaj toliko časa, kolikor pisatelj humorist. — Zanimiv je tudi spis Jurija Trunka o Kahiri, njenih prebivavcih in njih življenju, dasi z ozirom na slog in skladnjo tuintam ne odgovarja zahtevam našega kritičnega časa. Vsaj neko zunanjo enotnost bi bil spis dobil, če bi bil pisatelj opisovanje posameznosti združil s svojimi sprehodi po Kahiri; vse bi bilo veliko živahnejše, če bi bravec videl, da je pisatelj sam doživel vse to, kar pripoveduje. Kratke zanimive spise slovenske zemlje, kakršen je opis tržaške okolice, ljudstvo rado bere. Leposlovni del koledarjeve vsebine tvori pesmica „Groba so okovi strti“ in Pregljeva povest iz pokristjanjevanja Slovencev „Blagovestnika“. V majhni povesti seveda ni mogoče risati značajev in dušeslovnih procesov, zato mora bravec te povesti zelo paziti, da razločuje posamne osebe, ker imajo